

Тема: Свято у житті людини

Автор: Васкевич Олена Віталіївна

Громадянська освіта. 3 клас

Тема: Свято у житті людини

Мета: розібрати і освідомити поняття «свято», ознайомити з витоками походження цього слова, його змістом, традицією святкування деяких свят, розвивати та виховувати культуру святкування урочистих подій.

Обладнання: добірка фотокарток, картин, ікон-фотопроект.

I. Вступне слово

а) Ми ознайомимось з словом, яке має незвичайне походження і тому приносить людям велику радість. А відгадати це слово нам допоможе ребус. Розташуйте слова у рамках відповідно до нумерації, та отримаєте зашифроване слово.

4. Одне з імен Бога (Творець)

1. Чого прагне у своєму житті людина, на що сподівається та просить? (Спасіння)

2. Три найважливіші чесноти,

3. які необхідні для наслідування

5. Царства Небесного (Віра, Надія, Любов)

б) Спробуйте дібрати спільнокореневі слова до слова свято (святковий, святкувати, святість, святий)

А що ж таке святість? Хто такий святий?

Святість — стан, коли людина отримує благодать Святого Духа, святий — носій цієї благодаті.

— Чому ж свято має приносити радість? (Маємо отримати освітлення душі, радість)

в) - Поміркуємо, що необхідно для того, щоб свято принесло радість?

Свято

Гості	Настрій	Програма	Обладнання
(друзі)	(радісний)	(хід свята)	(реквізит, костюми)

- Що потрібно для того, щоб свято захотілося ще святкувати?

(Щоб гарно закінчилося, щоб всі були задоволені)

II. Родинно-побутові свята

- Кожен з вас вже має досвід святкування, має улюблені свята. З ними ви найчастіше зустрічаєтесь у своїй родині, кожна родина має певні традиції.

- Які свята можна віднести до родинних?

- Дні народження, весілля, новосілля, проводи до армії, вступ до інституту, зустріч родичів, котрі здалеку приїхали і т.д.

- Розкажіть про традиції сімейних свят у вас в родині (Розповіді дітей, робота у четвірках)

III. Професійні свята

Є свята, які відзначають на честь належності до певної професії. Їх святкують для того, щоб відзначити людей, котрі досягли певних надбань, професіоналізму, принесли користь суспільству, оточуючим.

- Як їх святкують?

(Урочисті засідання, нагородження, концерти)

- Які ми знаємо професійні свята?

(День вчителя, День космонавтики, День захисника Вітчизни...)

IV. Народні свята

У кожного народу існують свої традиції. Є народні свята, формування яких складалося століттями і накладало риси історії народу.

а) Наприклад, всіма улюблений Новий рік. До XV ст. на Русі рік починався з 1 березня.

Потім у 1492 р. наші предки на чолі з царем Олексієм Михайловичем перенесли на 1 вересня, на честь того, що 1 вересня 312 р. римський імператор Костянтин Великий отримав перемогу і надав християнам повну свободу віросповідання. До сьогодні Церковне новоліття починається 1 вересня за старим стилем (14 вересня за новим). А ось громадянський Новий рік за наказом царя Петра I у 1699 р. було перенесено на 1 січня. Це свято несе в собі багато і християнських, і народних традицій.

(Розповіді дітей про традицію святкування Нового року вдома)

б) - Народним святом також є 1 вересня - День знань. (Розповіді дітей про це свято)

День міста. Що ми знаємо про цей день? -Які ще народні свята ви знаєте?

V. Державні свята

У кожній країні є дні, котрі нагадують про важливі події стосовно історії, законів, традицій, їх виділяють у окрему групу - державних свят.

- День Конституції України (28 червня)

- День соборності України (22 січня)

- День незалежності України (24 серпня) (розповіді дітей про ці свята)

VI. Релігійні свята

Ми почали урок з того, що з'ясували походження слова «свято» від слова «світло», «святість».

Отож, у християнській традиції святкувати - це не просто веселитись, а отримувати світло від Бога, очищуватись, освітлюватись.

- Може людина за один день стати чистою, святою?

- Це велика, важка, але дуже потрібна і красива праця кожного дня. Тому річне коло у християн складається з богослужінь кожного дня. Самими великими серед них є Воскресіння Христове - Пасха (свято свят) та дванадцять великих свят, присвячених Ісусу Христу або Богородиці, тому їх називають дванадцятими.

Господь бог при створенні світу встановив, що шість днів потрібно працювати, а сьомий присвячувати служінню Богу та Йому угодним справам.

У християн головним днем тижня став той, у який воскрес Христос, -«воскресение», у нас назва «неділя» збереглася за слов'янською традицією від виразу «не делать».

Це четверта заповідь, але порушують її не тільки ті, хто працює в недільний день, а і той, хто нічого не робить шість днів, або той, хто хоча в сьомий день і відкладає всю роботу, але проводить його у забавлянках, пияцтві, пустошах і не думає, як послужити Богу та ближнім.

У християнській традиції свято починається на вечірньому богослужінні (всенощному), а закінчується ранком - за літургією. І зміст кожного свята пов'язаний зі словами:

- Покаяння (сповідь);
- Очищення;
- Освітлення (Обоження - св. Причастя);
- Радість.

Під «сьомим днем» православна традиція має на увазі не тільки недільний день, а і інші свята, встановлені Церквою.

1. Різдво Пресвятої Богородиці (21 вересня)

Перше велике свято у церковному річному крузі. Згадує і славить народження Пречистої Діви від благочестивих батьків Іоакіма та Анни, які, проживши до глибокої старості, не мали дітей. Але за терпіння та велику віру, любов до Бога і один до одного, під кінець життя, вимолили святе дитя — доньку, Та по вказівці Ангела назвали її Марія, що з єврейської мови означає «госпожа».

2. Воздвиження Хреста Господня (27 вересня)

Це свято пов'язане з припиненням гонінь на християн на початку IV століття. Перед великою битвою імператору Костянтину вночі явився Ісус Христос з Хрестом в руці і сказав, що з його допомогою він переможе ворога, та звелів зробити військовий стяг з зображенням святого Хреста. А його мати - цариця Єлена в 326 р. знайшла в Іерусалімі Хрест Христов, чому було свідчення багатьох сцілень від самого Хреста. На місці страждань, погребіння і воскресіння Христа святі царі Костянтин та Єлена побудували храм Воскресіння Христова.

3. Введення до храму Пресвятої Богородиці (4 грудня)

Свято присвячується великій тайні введення трирічної Діви Марії до храму, її служіння у «Святая святих», її вихованню ангелами, та підготовці до великого подвигу - бути Божою Матір'ю.

4. Різдво Христове.

Початок святкування Різдва відноситься до часів апостолів. В Апостольських постановах сказано: «День Рождества Христова да празднуют, в он же нечаемая благодать дана человекам рождением Божия Слова из Марии Девы на спасение миру».

В ці великі дні згадується народження Христа від Діви Марії у Віфліємі, велика радість Іосифа, пастирів, поклоніння волхвів, ангельське славослов'я: «Слава в вишніх Богу, и на Земле мир, в человецех благоволение». Свято символізує народження Христа у кожному серці для спасіння у життя вічне. Та готуються люди до нього сорокаденним постом, очищуючи душі, серця для народження Небесного Немовляти.

5. Хрещення Господнє (19 січня)

Це свято ще називають Богоявлення. Господь Ісус Христос прийняв Хрещення від Іоанна

Хрестителя на річці Йордан. Під час цієї події з'явилась Божественна Свята Трійця: Бог Отець говорив з небес про Сина, Син хрестився від Іоанна, а Дух Святий зійшов на Сина у вигляді голуба. Це таїнство Господь явив людям, щоб вони зрозуміли, що під час хрещення у воді - джерелі нового життя, людина помирає для гріха та воскресає для Бога. Але, щоб істинно виконати своє хрещення, тобто стати образом Христа, потрібне все життя.

В пам'ять того, що Господь своїм хрещенням освятив воду, звершується освячення води в храмах або водоймах.

7. Стрітення Господнє (15 лютого)

Стрітення - зустріч, зустріч людини і Бога, яка має відбутися у житті кожного. На 40-й день свого життя маленького Ісуса принесли Марія та Іосіф до храму, де їх зустрів Сімеон Богоприїмець, котрий чекав цієї зустрічі біля 300 років, та Анна Пророчиця. Довгоочікувана зустріч відбулася, і Сімеон, і Анна водночас впізнали в немовляті Божого Сина. Небесне немовля відпочивало на руках праведного старця, на руках грішної людини Він би не міг бути утриманим. Так і зараз, Христос не може жити в серці і тілі людини, підкореної гріхам та страстям.

8. Благовіщення (7 квітня)

В місті Назареті жила Марія, яка і не мріяла про своє високе призначення. Багато разів читала Вона книгу пророків, в якій говориться про народження Спасителя від Діви. Не насмілювалась думати, тільки бажала бути останньою служницею при тій Діві.

Одного дня Архангел Гавріїл з'явився у кімнаті Марії та сповістив волю Божу про народження Месії від Неї. Марія смиренно відповіла, що вона раба Божа і буде так, як говорить Господь. Смирення, кротість, благочестя і велика відданість волі Божій зробили її Пречистою Матір'ю Христа.

9. Вхід Господень до Ієрусалиму Вербна неділя)

Це свято присвячене згадці входу Ісуса Христа до Ієрусалиму за тиждень до Його страждань та хресної смерті, коли народ зустрічав Його як царя — з усією урочистістю та шаную. Люди вистилали шлях пальмовим гіллям, своїм одягом та кричали: «Осанна!», що означало «Слава!» Господь в'їхав у Ієрусалим на молодім віслюкові, вигнав продавців з храму, зцілив багатьох сліпих і хромих та повернувся до Вифанії, щоб вийти на свій останній хресний шлях. На згадку про н,і події після богослужіння людям роздаються гілочки верби та свічки.

10. Світле Воскресіння Христове - Пасха

Свято особливої урочистості, саме велике християнське свято, яке означає перемогу життя над смертю. Страшна зрадницька смерть розіп'ятого Христа закінчується Його світлим воскресінням на третій день. Свідками цієї події стала Марія Магдалина, жінки мироносиці, його учні апостоли, охоронці.

Готуючи учнів до цієї події, Господь звершує перше таїнство Причастя на Тайній вечері. Від тих часів і до майбутнього приймають люди Тіло і Кров Христову, готуючись наслідувати спасіння і вічне життя з Богом у Його благодаті.

Празник Пасхи наступає,

*Переможна піснь лунає,
Благовість несе з небес,
Що Ісус Христос воскрес!
Простимо нині всі образи
І звільнені з гріховних оков,
За руки взявшись, всі разом
Зустрічаймо Воскреслу Любов!
Пасха — празник пречудовий
Означає «перехід».
Смерть проходить, страх минає,
І життя радіє світ.*

Чудовою Пасхальною традицією є освячення пасочок (пасхальних хлібів), яєць, котрі є символами вічності. Але щоб Пасха відбулась, цьому передуює тривалий семитижневий піст, хто переміг свої гріхи, у того в серці лунає «Христос воскрес!»

11. Вознесіння Господнє

Сорок днів після воскресіння Господь являвся своїм учням та Богородиці, втішаючи їх та даючи наставляння. На сороковий день Ісус Христос зібрав своїх учнів на Єлеонській горі (поблизу Іерусалиму) та, благословивши їх, вознісся на небеса, обіцявши **т** сошествя Духа Утішителя, Духа Святого, який дасть їм силу нести Слово Боже по землі та добре Його розуміти.

12. День Святої Трійці

Це свято ще називають П'ятидесятницею, тому що на десятий день після Вознесіння, або п'ятидесятий після Пасхи, всі учні і Пресвята Діва зібралися в одному будинку в очікуванні Святого Духу, якого обіцяв замість Себе прислати Господь. І ось, зненацька, зробився шум з небес, як від сильного вітру, наповнив весь будинок та з'явилися язики полум'я та спочили на кожному з них. Всі сповнились Святого Духа і почали говорити різними мовами. З цього дня почалося світове розповсюдження Євангелія -Благой звістки. Цей день вважається Днем народження Християнської церкви, В народі його ще називають «Зеленими святами». Все прикрашають зеленню, яка символізує нове чисте вічне життя, пробудження від сну гріха.

13. Преображення Господнє (19 серпня)

Традиція свята розповідає, як Ісус Христос вперше проявив себе у Божій славі своїм учням. Він взяв з собою на гору трьох учнів Петра, Іакова та Іоанна, преобразився перед ними: його одяг став, мов сніг, сяючий та білий. З небес предстали Пророки Ілія та Моїсей, які говорили з Ісусом. Такою подією Господь явив себе істинним Сином Божим, показав що він

владика живих та померлих, а тих, хто веде благочестиве життя на землі, чекає Преображення і радість на небі.

Оскільки це свято припадає на час дозрівання плодів, з давніх-давен на подяку Богові відбувається освячення і благословення перших плодів: яблук, винограду, груш, слив, тощо.

14. Успіння Божої Матері (28 серпня)

Після Вознесіння Пречиста Діва залишилася під опікою святого апостола Іоанна, постійно перебуваючи у подвизі посту і молитви, маючи бажання постійно бачити Сина, сидячого одесною (по праву руку) від Бога.

За три дні до своєї смерті Вона була сповіщена про цю подію від Архангела Гавріїла. До дня її успіння дивним, чудесним способом всі апостоли з'явилися на облаках, щоб проститися з Богородицею. Та коли її душа готова була розлучитися з тілом, надзвичайне світло осяяло дім та видимо для всіх з'явився Ісус Христос с великою кількістю ангелів та Сам взяв в Свої руки душу Матері. А за декілька днів не знайшли тіла Пречистої у місті поховання. Так Господь Ісус Христос прославив Свою Пресвяту Матір, Він воскресив її, взяв до себе з її пресвятим тілом і поставив вище за всіх ангелів.

Цим великим святом закінчується богослужбний рік.

VII Особисті свята

а) До них належить улюблений всіма День Ангела. Під час хрещення до кожного приставляється Ангел Хранитель, який оберігає нас від всього дурного, слова, підказує, як поводитись. Коли ми чуємо докори совісті, саме Ангел з нами говорить у цей час.

- Окрім Ангела, ми отримуємо при хрещенні ім'я святого, життя якого ми маємо наслідувати на землі. Тому ми маємо добре знати, яке ім'я носимо і до чого нам прагнути.

б) Розповіді дітей (парами) про значення свого імені.

в) Традиція святкування: християнських свят:

- Бути на вечірньому богослужінні, сповідатись;

- На ранішньому богослужінні причаститись;

- Провести день благочестиво в гарних справах.

VII. Підсумок уроку

- Чим же відрізняється мирське, світське свято від християнського?

- повеселитись

- покаятись

- поїсти, попити
- очиститись
- розважитись
- освятитись
- зрадіти

Свято - день тілесних задоволень **Свято** - ще одна сходинка до Царства небесного

- Що ж потрібно людині, щоб постійно перебувати у святі? (життя у Бозі)

Список використаної літератури

1. Лазебний Олександр. Самке почитаемые иконы, праздники православной церкви. - Д.: ООО «БАО», 2008. - 287 с.
  2. Непознанный мир веры. Издание Сретенского монастыря. - М., 2005. -348 с.
  3. Праздники православной Церкви. Православный приход Храма иконы Казанской Божьей Матери в Ясенево при участии ООО «Синтагма», 2000. — 256 с.
1. Тлумачний словник сучасної української мови. /За ред.. В.С. Калашника. - Харків: Белкаркнига. Еспада - 2005. - 799 с.